

Brugerrådet for Naturstyrelsen Thy

Thy
J.nr. NST-217-00020
Ref. kniel
Den 26.3. 2015

Referat af møde i Brugerrådet for Naturstyrelsen Thy den 4.marts 2015

I mødet deltog:

Niels Christian Kristensen (suppleant), Biologisk Forening for Nordvestjylland
Maria Birk Rask, Morsø Kommune
Finn Borup, Uorganiserede brugere
Ejgil Boye Mortensen, Beredskabsstyrelsen Nordjylland
John Patuel Hansen, Thisted Kommune
Sara T.S. Sørensen, studerende ved Thisted Kommune
Erik Bach Jensen, Danmarks Naturfredningsforening
Tage Espersen, Danmarks Jægerforbund
Herman Peter Jensen, Danmarks Idrætsforbund
Henrik Damsgaard, Jammerbugt Kommune
Søren Trab Christensen, Uorganiserede brugere
Karl Chr. Thøgersen, Landboforeningerne v/ Landbo Thy
Thomas Kolding, Turistorganisationerne

Ditte Svendsen, Skovrider
Henrik Schjødt Kristensen, Skovfoged
Malene Qvistgaard, Forstfuldmægtig og driftsplanlægger
Anne-Sophie Freltoft Knudsen, Forstfuldmægtig

Referent: Kristian Mandsberg Nielsen, Biolog

Afbud: Jan Kristensen, Dansk Ornitologisk Forening

Dagsorden:

Velkomst ved Ditte.

1. Borgerinddragelsesplan for revisionen af driftsplan for NST Thy, særligt brugerrådets inddragelse og plan for afholdelse af workshops

Malene lavede en kort gennemgang af driftsplanprocessen. Dette er en revision af den nuværende driftsplan. Vi er den første lokalenhed som prøver dette.

Vi laver en rullende planlægning, hvor vi hvert 6.år reviderer driftsplanen i stedet for at lave en ny plan hvert 15.år.

Malene gennemgik Naturstyrelsen Thys interessenter, som er: Naturstyrelsen Thys brugerråd, nationalpark sekretariatet, nationalpark bestyrelsen, nationalpark rådet, Thisted kommune, Morsø Kommune, Jammerbugt kommune, særlige interessenter, øvrige organisationer og borgere generelt.

Vores interne workshops starter torsdag den 5.marts. Når vi er færdige med vores interne workshops bliver I inviteret, hvilket bliver i april. Se Malenes slides.

Ditte: "Vi vil gerne hvis foreningerne kan blive enige om kun at komme med en repræsentant pr. workshop."

Ditte: "Vi starter med arealerne indenfor Nationalpark Thy. Først efter sommer starter vi på anden runde med arealerne udenfor Nationalparken.

De enkelte workshops er arealvis og ikke temavise!

Borgerforeningen vil blive inviteret til at repræsentere den alm. bruger. De enkelte borgerforeninger vil kun være tilstede på workshops omhandlende deres respektive lokalområder.

Malene fortsatte: Vi starter internt og måden vi arbejder på er med kort og kalker. Vi arbejder indenfor temaerne landskab, kultur, friluftsliv, natur og skov. Når I ser kortene vil vores streger fra vores interne workshops være synlige for jer og de andre interessenter. Så snakken på interessent-workshops vil være ud fra vores interne kort/optegninger. Det fungerede godt i Vestjylland.

Vi har også lavet en status på den nuværende driftsplan. Vi har gennemført 59 % af de planlagte tiltag.

Tage: "Tidspunkt for møderne i forbindelse med driftsplanen?"

Ditte: "Vi tænker fra sidst på eftermiddagen til ud på aftenen (Kl.16 til 21?). Alle skal have en mulighed for at komme, så det skal være udenfor normal arbejdstid. Vi sørger for lidt forplejning."

Efter 1.workshop tage vi en kort evaluering i forhold til de kommende workshops.

Slides fra præsentationen er vedhæftet som pdf.

2. Indkomne forslag til revision af driftsplan for NST Thy.

Malene: De indsendte forslag fik vi først sendt afsted i går (dagen før dette brugerrådsmøde).

Vi modtager også forslag i løbet af denne uge (uge 10). Som aftalt har vi også overtaget de forslag til Nationalpark Thy, som vedrørte Naturstyrelsens arealer.

Forlagene bliver delt efter emnekategori.

Der er mange forslag til alle emnerne, som er: Skovdrift, landskab, natur, kultur og friluftsliv.

Ditte: "Har I nået at kigge forslagene igennem og har I bemærkninger til disse?"

Niels Christian: "Det er nogle konstruktive forslag der er kommet."

Ditte: "Vi har kun fået få forslag til arealerne udenfor Nationalpark Thy i Thisted Kommune. Overvej om det er tilsigtet, at I ikke har behandlet arealerne udenfor."

Det lader til at Nationalpark Thy stjæler billedet fra de andre arealer i Thisted Kommune.

Det vil være godt hvis brugerrådsmedlemmer kan få et overblik over de indkomne forslag inden vi mødes til workshops i april.

3. Status for tiltag i den nuværende plan

Ditte: ”Inden Henrik starter kan jeg informere om at status for vandretursfolderne. De digitale guides er færdige fra Agger til Bulbjerg og resten er på vej. Som supplement til de digitale guides laves en lille trykt folder med kort. Vi har modtaget den første guide i den nye udgave for Bulbjerg. Den er et kompromis, som selvfølgelig er billigere end den gl. udgave. Til gengæld er der flere informationer i de digitale guides med links osv.”

Henrik gennemgik status for alle vores naturtiltag siden midt i 1990'erne. Vi har kortmateriale på alle tiltag, hvilket er meget værdsat af forskerne, som efterspørger viden om områdernes historik. De skovryddede arealer i Østerild et godt eksempel på et samarbejde om dette.

Se de til referatet vedhæftede dokumenter, som viser status for hhv. konvertering af plantage til lysåben klitnatur, brand, forbedring af hydrologien samt rydning af læhegn. Henrik viser også billedeksempler på disse tiltag, som ligeledes er vedhæftet til dette referat.

Der blev efter Henriks oplæg rejst spørgsmål til om ikke nogle grøfter indeholder en speciel botanik med sjældne arter, som ved grøftelukning vil forsvinde. Dette er rigtig i nogle tilfælde og specielt i plantagegrøfterne og i mindre grad i grøfterne på klithederne. Men der bliver i hvert tilfælde taget stilling til grøfternes naturindhold inden disse evt. lukkes. John bemærkede at hvis kommunen har kendskab til arter i grøfterne, vil den i sin sagsbehandling se på forekomne arter i forhold til at godkende projekterne.

Der blev også stillet spørgsmål ved om grøfterne ikke med tiden vil lukke af sig selv igen. Hertil kunne Henrik svare at grøfterne på klithederne stadig er intakte efter 150år og har en afvandede effekt. Men plantagegrøfterne lukker sig hurtigere pga. nedfaldende nåle, blade, grene osv.

Der blev spurgt til om ikke grøfterne har en kulturhistorisk værdi. Hertil svarede Ditte, at der er afvejninger hver gang, fx må vi heller ikke fjerne de sidste bjergfyr-bevoksninger, da de har kulturhistorisk betydning.

Alle vores rydninger af klitplantage sker primært i de vestligste arealer, hvor vi rykker klitplantage tilbage for at give mere plads til klithederne og binde disse sammen.

I forhold til rydningerne så er vi foran med de planlagte rydninger i denne planperiode. Så evt. skal vi opprioritere eller nedprioritere i den kommende periode

4. Lavbundprojektordningen, mulige projekter her i området

Henrik fortalte kort om baggrunden for den nye lavbundsordning, som har til formål at stoppe udledningen af drivhusgassen CO₂ fra nedbrydningen af tørvejord. Altså er lavbundsordningen primært et klimaprojekt, hvori der er også bliver forbedret natur via en nedsætning af kvælstofudledningen til vandmiljøet.

Det er en frivillig ordning, hvor tørvejorden bliver taget ud af drift og efterfølgende bliver vandmættet for at stoppe nedbrydningen af denne. Efterfølgende må der på tørvejordsarealerne kun tages høslæt eller foretages afgræsning. Kompensationssatserne er differentieret efter jordens benyttelse i 2014. Der er mulighed for at bruge jordfordelingsinstrumentet. Der er kun en begrænset mængde penge til ordningen, så projekterne vil blive vægtes efter klima-, natur- og miljøeffekt i nævnte rækkefølge. Se de vedhæftede slides for mere information om lavbundsordningen.

Vi er pt. ved at screene Thy for potentielle projekter og høre lodsejere for evt. interesse i at deltage i et projekt.

Første trin efter identifikation af mulige projekter er en forundersøgelse. Dernæst kommer den tekniske og den ejendomsrættelige forundersøgelse.

Viser forundersøgelserne at målene for lavbundsordningen kan opfyldes, så vil der skulle søges om realisering af projektet ved Naturerhvervsstyrelsen.

Ditte spurgte om nogen havde kendskab til områder med evt. interesserede lodsejere.

Tage svarede, at Hundborg Mose kunne være et potentielt område.”

5. Meddelelser

a. Opfølgning fra sidste møde

Skiltning ved fugletårn ved Tvorup:

Anne-Sophie kunne fortælle at der er skiltet, men fra P-pladsen på Kystvejens vestside, da man ikke må holde langs Kystvejen ved Lervej.

Erik mente at skiltene vender forkert i forhold til Egebaksandevvej og meldte sig til at ordne problemet. Efter mødet fik Erik et skilt med til opsættelse af Anne-Sophie.

Tage bemærkede at der mangler skiltning fra kystvejen og at henvisning skal ændres på hjemmesiden.

Tage nævnte at der er problemer med udsigten fra tårnet ved ”Riegelssten” i Tvorup, samt at tårnet er i en dårlig forfatning og måske bør fjernes.

Ditte svarede at vi regner med at fjerne tårne, når de ikke er forsvarlige mere.

b. Bedre adgang til Nationalpark Thy – projektafslutning og kommende indvielser

De sidste strækninger fra Hanstholm til Hjardemål, samt Agger til Lodbjerg er nu færdige, dermed er hele projektet færdigt.

Anne-Sophie viste billeder fra de sidste strækninger og gav en kort opsummering af strækningerne.

Vi har fået flere positive tilkendegivelser og nogle synes strækningen Hanstholm-Hjardemål er den flotteste cykelsti i hele DK!

Niels Christian spurgte til bilkørslen på delstrækninger af cykelruten.

Anne-Sophie svarede at vi har opsat halvbomme og sat sten i kanten, hvor der ikke må køres.

Tage spurgte til delstrækninger af cykelstien med vejret.

Ditte svarede at de vejberettigede har fået bomnøgle.

Erik orienterede om at DN holder guidet tur på cykelstien her til forår, hvilket kan ses på DN's hjemmeside.

Anne-Sophie fortalte at vi pt. er i gang med afrapportering af projektet, og den forventes afsluttet med udgangen af marts. Projektet er udført i samarbejde med Thisted Kommune og vi har fået midler fra: Arbejdsmarkedets Feriefond, Nationalpark Thy, Den grønne ordning og Vejdirektoratet.

Der er i alt anlagt 61,4km cykelsti, hvoraf halvdelen er stenmel og resten er asfalt og beton.

Vi har afmærket 109km rundstrækninger i forbindelse med cykelruten, Vestkyststien.

I alt har projektet kostet 25 mio. kr. plus Thisted Kommunes timebidrag samt vores eget timebidrag i forbindelse med styringen af projektet.

Der er indvielse den 8.maj kl.16 fra Agger i samarbejde med Thisted Kommune og Nationalpark Thy. Den 7.juni kl 10 er der indvielse fra Hanstholm. I er velkomne til at deltage begge dage.

Den 18.-19.maj er der national cykelkonference, hvor vi vil reklamere for projektet. Vi vil gerne informere folk om dette projekt og hvordan vi har gennemført det. Der kommer en artikel i Nordjyske Stiftstidende om projektet.

c. LIFE REDCOHA – Status på Rynket Rose, *Rosa rugosa*, bekæmpelse

Henrik gav en status: Vi har stor udfordring med dette. Vi har arbejdet med at blive klogere på bekæmpelse i det gl. LIFE-projekt ved Hanstholm. Ved nye bevoksninger er Round Up mest effektivt. Sprøjtning er selvfølgelig et meget ømt emne. Vi har fået borgerindsigelser mod sprøjtning. Vi arbejder på at få en afklaring af om vi må benytte sprøjtning på Naturstyrelsens arealer. ”Best practice” fra Hanstholm viser at Rynket Rose også kan græsses.

Det er også en mulighed at grave Roserne op fx på kyststrækning mellem Hanstholm og Klitmøller ved kystvejen, men dette er dyrt i forhold til fx sprøjtning. Vi kan ikke undvære en kemisk bekæmpelsesmulighed, hvis vi inden for vores økonomiske rammer skal kunne gøre en forskel i forhold til bekæmpelse af Rynket Rose.

Erik: ”Er der buske, som I har slået ihjel ved Hanstholm.”

Kristian: ”Ja, mange af de små buske i Hanstholm-projektet blev slået ihjel af sprøjtningen. I græsningsforsøget blev vitaliteten af roserne nedsat og græsning vil formentlig på langt sigt kunne udmatte roserne og evt. slå dem ihjel. Græsning med geder viste sig at være den mest effektive form til at bekæmpe roserne med.”

Ditte: ”I Klitmøller skydeterræn har vi fået Forsvaret til at ”nedgrave” roser i forbindelse med deres oprydning af ammunitionsrester på arealerne.”

Erik: ”Hvad med Japansk Pileurt, har I problemer med denne?”

John: ”Vi kender den fra flere steder i Thy.”

John: ”I forhold til opgravning, så skal vi/Thisted Kommune snart til at bekæmpe Rynket Rose ved Vangså. Nogle lodsejere vil ikke have sprøjtning, men kun opgravning. Vi venter med at tage stilling til sprøjtning indtil Naturstyrelsen kommer med en beslutning på området. Kommunen må godt anvende pesticider på private arealer.”

Tage: ”Det er dårlig timing med ansøgningen om tilladelse til sprøjtning af roserne i forhold til beslutningen om stop for sprøjtning på alle § 3 områder.”

Meddelelser fra brugerrådet:

John: ”Vi holder ”Skovens Dag” den 10.maj i Kronborg Plantage. Vores studerende, Sara, er ansvarlig for dagen.”

Hermann: ”Vi holder ”find vej-dag” i Vilsbøl den 25.april fra legepladsen.”

Finn: ”Hvad er længden på handikapruten?”

Ditte: ”Den er ikke så lang. Der er kommet nye stier og en plads ved Vandet Sø sponsoreret af Rotary Thisted.”

Tage: ”Cykelsti med betonbelægning er handikapvenlig.”

6. Næste møde:

- i. Emner?

- Driftsplan nyt. Friluftszonering som skal implementeres i den nye plan.
- Besigtigelse af: Evt. af dilemmaer i friluftszonering.
- John: "Evt. se på bekæmpelsesmetoder til Rynket Rose."

ii. Dato?

- Torsdag den 10. september kl 14

7. Eventuelt.

Tak for et godt møde.

Med venlig hilsen
Kristian Mandsberg Nielsen